

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Jaro se tedy věru letos nechá prosit, aby se ujalo vlády a nahrává tak spíše *globálním ochlazovačům*. První kvítky už sice vykoukly, ale pak jsou rády, že jsou rády. Stejně tak i my jsme přičuchli k jarnímu sluníčku a teď bychom ho chtěli už napořád. No chce to jen trochu trpělivosti. Astronomické zákony našťestí platí přesně a Slunce také ještě zdaleka nespálilo svou zásobu vodíku. Takže osa Země se nakloní, Evropa prohřeje a my budeme spokojeni. A za čas budeme zase skuhrat, že je moc horko.

Motto

Nic není tak trvalé, jako pomíjivost.

Alexander Fleming

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Pochybovat o všem nebo všemu věřit, to jsou dvě stejně pohodlná řešení, poněvadž jedno i druhé nás osvobozuje od myšlení“.

J.H. Poincaré

„Největší tragédie vědy je, že oškvrňuje fakta zabíjeje krásné hypotézy“.

Th. Huxley

„Nejinteligentnější je ten, kdo se přestane smát první“.

„Škola vykoná dost, když nezabije v žákově rozum“.

„Na úspěchu je těžké to, že v něm stále musíte pokračovat“.

„Futurologie je umění poškrábat se dřív, než to začne svědit“.

„Pravda se nesmí zaměňovat s názorem většiny“.

„Fráze je to, co předchází násilí“.

„Kvantové fyzice nerozumí vůbec nikdo a kdo říká, že ano, pak buď lže, nebo je blázen“.

R.P. Feynman

„Bůh miluje ateisty, protože ho neobtěžují svými problémy“.

Víte, že?

- Výraz „šach mat“ pochází z perštiny, kde „Shah Mat“ znamená „Král je bezmocný“.
- Lidé už dosud vytěžili cca 171 000 t zlata a zbývající zásoby se odhadují na 51 000 t, z toho v ČR asi 400 t.
- Kde se nejvíce vraždí? Ve Venezuele dojde denně k 53 vraždám, což je 67 vražd na sto tisíc obyvatel ročně. Světový průměr je jen 7.
- Nejstarší známé mince byly zhotoveny už v 7. st. př.n.l.
- Sirovodík nás chrání před stárnutím? Mohou za to jeho redukční, antioxidační schopnosti. <http://www.scienceworld.cz/clovek/sirovodik-zitrejsi-lek-na-starnuti/>
- Válka jako náhoda? <http://www.scienceworld.cz/neziva-priroda/valka-jako-nahoda-1667/>
- Lidský chromozom starý 340 tis. let? <http://www.scienceworld.cz/clovek/sok-prekvapive-stary-lidsky-chromozom-y/>
- Slovo mumie je odvozeno z arabského „múmija“ či perského „mumia“ a obě slova označují černou látku – dehet nebo asfalt.
- Největším divokým zvířetem Evropy je zubr – může vážit až 920 kg. Od r. 1923 byl tento druh rozmnožen z pouhých sedmi kusů na dnešních přes 3200.
- Velký problém představuje pro americké indiány zanikající kultura spjatá s jazykem. Ze 155 aktivně užívaných indiánských jazyků je jich 135 v kritickém ohrožení. Většinou je totiž plynně

ovládají pouze lidé starší 55 let. Svůj rodný jazyk zná například jen 9% Dakotů, kteří doma obvykle používají angličtinu.

- Sigmund Freud se narodil v r. 1856 v Příboře v rodině židovského obchodníka.
- Zajímavý článek o hysterii proti atomovým elektrárnám http://neviditelnypes.lidovky.cz/veda-o-kolik-zkratila-zivot-havarie-atomove-elektrany-pin-p_veda.asp?c=A130323_105812_p_veda_wag

O mimoverbální komunikaci.

Nevím, jestli jste si někdy uvědomili, že jazyk a slova jsou jen částí našeho vyjadřování vnímání. Ale jsou i jiné prameny, třeba umění, víra, meditace. Mně se to stalo nedávno při opakovaném poslechu jedné písně Nick Cave *“The bad seeds – The death is not the end”*. Je o tom, že ať člověku život připraví různá příkoří a katastrofy – smrt není žádný konec či východisko. Podmanivá melodie a rytmus, střídání zajímavých hlasů, k tomu přítomí ztichlého pokoje a stíny sporého světla lampy v koutě vytvářejí na stěnách fantastickou iluminaci. Člověk sedí, poslouchá, snaží se porozumět slovům v cizím jazyce. A pak melodie přechází někam do podvědomí a člověku se začnou hlavou honit pocity a myšlenky. Cítí a uvědomuje si jako v nějakém biografu, že život je složitý, mnohotvárný, strašně nevyzpytatelný a přitom krásný. Zítřka můžeme stejně dobře prožít velké štěstí nebo nás přejede auto. A myšlenky plynou jako mraky na bouřlivé obloze, aniž by se pozastavily a rozvinuly. Člověk tuší, že ho čekají i horší okamžiky, ačkoliv ho život zatím spíše hýčkal. Ale teď sedí pohodlně usazený v křesle a jako v polosnu vnímá tu směsici hudby, sladké únavy a uvolnění ve svých údech a svojí mysl, která se rozběhla kamsi daleko do světa. Poslední tóny už dozněly, ale v naší mysli ještě rezonují a dozrávají. Myšlenky se jen pomalu, líně navracují a koncentrují. Zase si uvědomujeme hmotnost svého těla, že musíme ráno vstávat do práce a zaplatit inkaso. Ale přesto v nás zůstává něco, co nás potěšilo, obohatilo. Někdo nám pomoci zpěvu a hudby dokázal během pár minut sdělit spoustu myšlenek, ale hlavně pocitů, jako kdybychom přečetli zajímavou knihu nebo shlédli výjimečný film. Paradoxní je, že přitom každému posluchači sdělí něco trochu jiného. Takové zážitky se jen obtížně vypráví, právě proto, že se musí prožívat. Jen mě vždycky znovu a znovu překvapí, jak je takové mimoverbální vnímání hluboké a účinné. A na druhé straně můžete říct třeba tisíc slov a neřekli jste skoro nic.

Každý z nás občas potřebuje takové pošimrání duše a každý má ten svůj recept. Pro někoho je to hudba, poezie, posezení v kostele nebo zamyšlení nad neobvyklým obrazem či meditace v lůně přírody. A tak se mu nebraňte, ba naopak naučte se ho aktivně vyhledávat. Můžete tím jedině získat.

Loterie

To jaro se lišilo od těch předchozích jen tím, že se dcera Jana hlásila na vysokou ekonomickou v Praze. Já jsem z toho byla na nervy, více než ona. Sice byla rozenou ekonomkou a pro korunu by si nechala koleno vrtat, ale kromě kupeckých počtů se s matematikou téměř nekamarádila. Byla zkrátka po mě a i já jsem před lety neudělala přijímačky na stavebku kvůli matematice. Také jsem měla pocit, že to tak nějak sama vnitřně vzdává a moc v úspěch nevěří. Hlodovalo to ve mně, ale nevěděla jsem jak jí pomoci. Když odjela na hory, odhodlala jsem se k pro mě nevídanému kroku. Navštívila jsem věštkyni, kterou mi kamarádky tolik doporučovaly. Prý je fantastická. Já jsem v tyhle praktiky nevěřila a vyhýbala jsem se

jim i z rodinných důvodů. Mé babičce v mládí kartářka předpověděla, že zemře v 62 letech. Mladá dívka nad tím mávla rukou, ale jak léta přibývala, tak se k věštbě kartářky stále více vracela. Možná proto ji v dvašedesáti porazilo auto a věštba se naplnila.

Celá nervózní jsem zazvonila u malého rodinného domku. Přivítala mě starší, elegantně oblečená žena a pozvala mě do útulného obýváku. Trochu mě zklidnilo, že tam nebyla ani černá kočka ani křišťálová koule. „Dáte si čaj nebo kávu?“ „Čaj, jestli to tedy nevaďí“, špitla jsem. „Samozřejmě, že ne. Nebudu vám věštit z kávové sedliny“ usmála se žena. Nad voňavým exotickým čajem jsme se daly do řeči a já ji vysvětlila svůj problém. Požádala mě o Janinu fotografii. „Sympatická dívka, má něco po vás vidíte?“ „No právě“, odpověděla jsem. Pak se dlouze zadívala na mě svýma modrýma pronikavýma očima. „Vy v osud nebo věštbu moc nevěříte, vidíte? To kvůli babičce?“ Nervózně jsem poposedla, protože o babičce jsem jí nic neřekla. „No, moc ne“, špitla jsem. Pak ve mně ta žena začala číst jako ve slabikáři. O mé první lásce, věděla jak jsem se seznámila se svým mužem, o mých ženských zdravotních potížích. Dokonce o mém jediném úletu s kolegou v práci při oslavě třicetiny se kterým jsme se nikomu nesvětila. Kupodivu údiv a nervozitu pozvolna vystřídal úleva a já k té ženě pocítila sympatie a důvěru. „Tak už se mě nebojíte?“ „Ne, ale pomozte mi, nebo se z té naší holky zblázním“. Žena mě uklidnila, že dcera ty přijímačky udělá, tedy pokud to úplně nevysadí. A já jí to věřila. Spadl mi kámen ze srdce a začaly jsme se bavit o magii a osudu. Dlouho jsem si s nikým tak pěkně nepovídala. Už jsem to zase byla já se svým ostrým jazykem. „Když všechno tak dobře víte, tak byste mi také mohla říct jaká čísla vyjdou v loterii koncem měsíce. Naš rodinný rozpočet je v troskách a nějakou vzpruhu by potřeboval jako sůl“. Žena se tajemně usmála a vysvětlila mi, že tohle se nesmí, to by bylo porušení všech pravidel. „Vy to nevíte, že“, vyjelo ze mě. Žena se znovu usmála a pak řekla: „Tak dobře, vsadte si čísla 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36“. „To je přece šílené a nemůže to tak vyjít“, opáčila jsem. „No, jak myslíte“, řekla žena a zamluvily jsme to. Pak jsme se rozloučily a já považovala své tři stovky za dobře investované peníze.

Zcela klidná jsem se vydala domů a z hlavy mi nešla ta čísla do loterie. Říkala jsem si, že je to tak šílené, že to snad může být i pravda a tak i když normálně nesázím, tak jsem je tentokrát vsadila. Doma jsem sedla k počítači a přes Facebook napsala Janě na hory. Ať se probouhá připravuje na ty přijímačky, že je určitě udělá, jen ať to nevláká. Taky jsem se pochlubila, jak podivná čísla do loterie jsem získala od věštkyně a že jsem je paradoxně vsadila. Pak šel čas dál a znáte to, ženská je pořád v jednom kole. V neděli se sešla rodina u televize a díváme se na tah loterijních čísel. Nečekala jsme vůbec nic, jsem přece normální, ale pak to přišlo. Čísla padala jako z partesu: 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36. Oněměla jsem a minutu se sebe nebyla schopna vypravit ani hlásku. Pak jsem vyletěla a objala Janu. „Viděla jsi to? To jsou přece moje čísla, to není možné, máme po starostech“ a blekotala jsem dál s vidinou milionové výhry. Pak jsme otevřely lahev archivního vína.

Večer u televizních novin přišel šok. Hlasatel povídal o neobyčejné náhodě v tažených číslech loterie a že se ještě nikdy nestalo, aby bylo taženo sedm po sobě jdoucích čísel a jak malá je to pravděpodobnost. Ještě podivnější prý ale je, že si tato čísla vsadilo 15 365 lidí. Takže místo obvyklé jeden a půl milionové výhry se v prvním pořadí vyplácí necelá stokrát. Spadla mi čelist.

Po čase se to vysvětlilo. Jak jsem Janě přes Facebook psala o neobvyklých číslech a jejich neobvyklém získání, tak protože Jana má spousty přátel a ti zase spousty dalších dostala se tato informace přes Facebook k asi 50 tisícům lidí. No a řada z nich

podlehla stejnému pokušení jako já. No, člověk se nemá snažit doběhnout osud. Přesto jsem spokojená. Jana je totiž už v druhém ročníku na VŠE v Praze.

Logická úloha

Dokážete rozdělit dort třemi rovnými řezy na 8 částí?

Dětská moudra

Mám raději mamčinu sestru, než tu svojí. Ta její je mojí tetou, ale ta moje ničím.

V mámině bříšku je miminko, jen nevím, jak to spolkla.

Poloostrov je takový ostrov, který úplně nedokončili.

Tolik bych chtěla ještě bratříčka, ale máma stále používá tampón...

Čím je člověk starší, tím jsou jeho zuby dražší.

Když babičku bolí zuby, tak si je dá do skleničky.

Maminky se taky musí pást, aby z jejich cecíků teklo mléko?

Obyvatelé Sardínie se nazývají sardinky.

Aby to bylo dobré, sestřičky v nemocnici musí být sterilní.

Lékaři říkají, že nejhorší jsou smrtelné choroby.

Polekal jsem se, když máma onemocněla, protože jsem se bál, že nám bude vařit táta.

Sestra zase ukončila ročník se samými jedničkami. Vsadím se, že mi to dělá naschvál. z netu

Einstein o Bohu

Na otázku o víře v Boha nemůže snadno odpovědět ano nebo ne a říká: "Je to velký problém pro naši omezenou lidskou mysl. Mohu použít přirovnání? Jsme jako dítě, které přišlo do ohromné knihovny. Dítě ví, že někdo všechny tyhle knihy musel napsat. Ale neví kdo a jak. Nerozumí jazykům, kterými jsou některé z nich napsané. Všimá si však, že jsou ty krásné knihy pečlivě uspořádány podle nějakého řádu. Takový je přístup člověka k Bohu..." z netu

Jak je rozděleno bohatství ve společnosti?

Přečtěte si zajímavý článek o distribuci bohatství ve společnosti, ke kterému je přístupováno technokraticky a využívány souvislosti s fyzikou, Boltzmanovým rozdělením apod.

<http://www.vesmir.cz/clanek/chudi-a-bohati-triky-a-povery>

Technická a materiální převaha otupuje myšlení a vynalézavost...

Je příjemné mít široké možnosti a zdroje, ale zároveň to v širším měřítku vede k určité pohodlnosti a šablonovitosti. Proč příliš přemýšlet, když stačí sáhnout, vybrat a použít. Ti, kteří tyto možnosti nemají, jsou nuceni přemýšlet a improvizovat. Rusové tváří v tvář německé technické převaze vymysleli jednoduchý, ale účinný Molotovův koktejl, teroristé z Al-Kaidy použili dopravní letadla jako účinnou zbraň. Když účinné analyzátor objeví na letišti pevnou výbušninu, zkouší teroristé kapalné, které zreagují po smísení a připravili nás tak o naše oblíbené nápoje na cestách. Češi se během totality a nemožnosti získat technické novinky ze západu naučili improvizovat a opravovat i na západě neopravitelné, zatímco západní specialisté vyměňovali modul nebo desku.

Každý uspořádaný systém, tedy i ten vzdělávací, vede k určité strnulosti a šablonovitosti. Tím, že upřednostňuje určitou vybranou cestu, zastihuje ty alternativní. Aby naučil, nastolí určité schéma. Řadu lidí vystavěný dům vzdělání zafixovává a otupuje jejich tvůrčí myšlení. Je to trochu začarovaný kruh, protože bez vzdělání a znalostí nemá tvůrčí myšlení z čeho stavět. Tvůrčí myšlení často znamená věci vidět jinak, než čím se zdají být. Mikuláš Koperník musel popustit uzdy fantazie, než přišel na to, že kolem Země se vše netočí. Padající jablko údajně

vnuklo Newtonovi gravitační zákon. Dnešní technologie je tak složitá, že ji bez důkladné materiální základny nelze rozvíjet. To ale neplatí o teoretických konceptech. Ostatně proto je i tolik výborných indických matematiků nebo softwarových poboček v Indii.

Chytří lidé se prosadí všude. Horší je to ale v euro-americké konzumní společnosti s těmi průměrnými. Nemusí bojovat o přežití a tak často žijí v jednoduchých životních schématech typu – nefunguje to? Prašším do toho, nic. Tak jdou koupit nové.

Pokud vás zaujala tvrzení

Každý váš nádech obsahuje atom, který vydechla Marilyn Monroe.

Existuje kapalina, která teče do kopce.

V horním patře budovy stárnete rychleji než v přízemí.

Atom může být na mnoha různých místech zároveň, asi jako kdybyste vy byli současně v Londýně i v New Yorku.

Celé lidstvo by se vešlo do jediné kostky cukru.

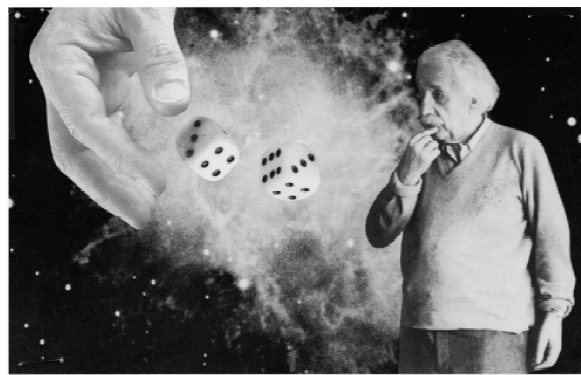
Jedno procento šumu ve vašem televizním přijímači mezi dvěma stanicemi je tvořeno pozůstatkem velkého třesku.

Fyzikální zákony nevylučují cestování v čase.

Šálek kávy váží víc, když je horký, než když je studený.

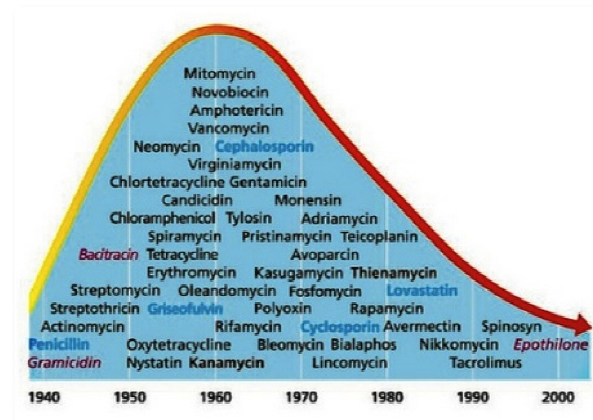
Čím rychleji cestujete, tím jste štíhlejší.

pak jste zralí si přečíst popularizující knihu Markuse Chowna *Kvantová teorie nikoho nezabije* s podtitulem průvodce vesmírem.

Jak se objevují nová antibiotika?

Časová osa objevu nových antibiotik nevěští nic

dobrého. Zlatou éru už mají za sebou a teď je dovede požírat kdeká bakterie. Vyvíjet nová antibiotika se už farmaceutickým koncernům nevyplácí. Můžeme si za to částečně sami jejich nadužíváním a pak příroda se tak snadno zmanipulovat nedá. Vždy se dovede evolučně přizpůsobit. Zvláště rychle se množícím mikrobům to netrvá dlouho. A tak nás možná zase budou kosit infekční choroby.

Soběstačnost potravinami v ČR

Rostlinná výr.	%	Živočišná výr.	%
Pšenice	162	Vepřové maso	61
Řepka	119	Drůbež	79
Cukrovka	124	Hovězí maso	122
Brambory	86	Skopové maso	90
Ovoce	78	Mléko	124
Zelenina	37	Vejsce	88

údaje z roku 2011

Řešení úloh: Čtyři části a dva řezy jsou v pohodě.

Nyní stačí rozříznout dort horizontálně (oddělit horní a dolní půlku)

Velká pětka

Velká pětka vymírání je souhrnné označení pro pět největších hromadných vymírání v průběhu dějin Země. K vymírání na přelomu *ordoviku* a *siluru* vedly dosud nejasné události (vedou se diskuse o dvou hlavních kandidátech: gama-záření a vulkanismus), které způsobily před 440-450 miliony let vymření 27 % čeledí a 57 % všech tehdejších rodů. Někteří vědci jej dokonce považují za druhé největší vymírání.

K vymírání v pozdním *devonu* došlo zhruba před 360-375 miliony lety. Jeho příčiny nejsou zcela jasné. Hovoří se o globálním ochlazení, vulkanismu nebo i o pádu komety. Důsledkem byl pokles hladiny moří a pokles obsahu kyslíku v oceánech, kvůli čemuž vyhynulo 19 % čeledí, 50 % rodů a 70 % všech tehdejších druhů.

Vymírání na rozhraní *permu* a *triasu* je vůbec největší vymírání v historii Země. Došlo k němu před 251 miliony lety a jako jeho nejpravděpodobnější příčina se jeví masivní vulkanická činnost. Důsledkem bylo silné oteplení zemského povrchu, rapidní pokles kyslíku jak v atmosféře tak v oceánech, dále pokles hladiny moří a vzrůst jejich salinity. V biosféře se tato řada změn promítla vymřením 57 % čeledí a 83 % všech tehdejších rodů a to jak v říši rostlinné tak i živočišné, ve vodě i na souši.

Vymírání na přelomu *triasu* a *jury* proběhlo před 205 miliony let a vyhynulo při něm na 23 % čeledí a 48 % všech tehdejších rodů. Jeho příčiny jsou nejasné a nejčastěji se hovoří o gradujících změnách klimatu, fluktuaci hladiny moří, vulkanismu nebo asteroidu.

Vymírání na přelomu *kříd* a *paleogénu* je nejmladší z velké pětky vymírání a odehrálo se před 65,5 miliony lety. 17 % čeledí, 50 % rodů a 75 % všech tehdejších druhů vyhynulo. Toto vymírání (označované také jako K-T událost) ukončilo vládu dinosaurů na zemi a všechny druhy neptačích dinosaurů vyhynuly.

Tyto události otevřely cestu savcům a především pak druhu *Homo sapiens*. Co je proti tomu nějaké drobné oteplování. z netu

Puzzle s vnučkami potěší...

A slovo závěrem

„Tak máme nového prezidenta“, povídá Švejkovi paní Millerová, „někoho Zemana“. „No já jsem znal tři“, opáčil Švejk, „jeden měl drogerii u Anděla, druhý byl kaprálem u pěšího pluku a ten třetí důchodcoval na Vysočině“. „To bude ten poslední, protože prezidentování je taky taková ta poslední štace“, kontrovala paní Millerová. Švejk zadumaně dodal, „Jo recht, však už bylo načase. Od toho starýho by po masáži v Národních listech už ani pes kůrku nevzal“. „No ten nověj prej písálky taky nemusí, říkala služka od Žida“. „Tak to bude mít zatra těžkej život“, povzdechl si Švejk, „protože to, co je jednou v novinách, to maj lidi za svatý“. „On už si poradí, prej má hubu na správným místě“, ukončila konverzaci paní Millerová a začala servírovat snídani.

Máme navoleno, prezidenta, miss ČR i papeže. Tak by mohl být chvíli klid. Protože po těch příštích volbách se zřejmě nebudeme stačit divit...